

Lelkiség és irodalom

Tanulmányok Szelestei N. László tiszteletére

Pázmány Irodalmi Műhely

Lelkiségtörténeti tanulmányok

Az MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport
sorozata

Sorozatszerkesztő
Szelestei N. László

A sorozatban megjelent:

1. Lelkiségtörténeti számvetés
2. Régi vallásos énekek és énekeskönyvek
3. Régi magyar imakönyvek és imádságok
4. Az áhítat nem hivatalos alkalmai és formái
az 1800 előtti Magyarországon
5. Misztika a 16–18. századi Magyarországon
6. Szelestei N. László, Irodalom és lelkiség
7. Menny és pokol a barokk kori ember életében
8. Közkincs: Tanulmányok a régi magyarországi
prédikációk kompilációjáról
9. Kovács Eszter, *A Makula nélkül való tükrök* cseh
forrásai
10. A nők és a régi magyarországi vallásosság
11. Régi magyar népdalok és imádságok
12. Egyház és reprezentáció a régi Magyarországon
13. Makulátlan tükrök: Tanulmányok a *Makula nélkül
való tükrök* című kegyességi műről
14. Útmutató: Tanulmányok Pázmány Péter *Kalauzáról*
15. Barokk vallásos közösségek
16. Népdalok és gyülekezeti énekek
a 17. századi Magyarországon
17. Lelkiség és irodalom: Tanulmányok
Szelestei N. László tiszteletére

Lelkiség és irodalom

Tanulmányok Szelestei N. László
tiszteletére

Szerkesztette
Bajáki Rita
Báthory Orsolya
Bogár Judit
Déri Eszter
Kónya Franciska
Maczák Ibolya
Szádóczki Vera

MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport
Budapest, 2017

Lektorálta:
Bogár Judit

Készült
Az MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoportban,
a szerkesztők a Kutatócsoport munkatársai

A borítón elől:
Gabrielis ROLLENHAGII *Nucleus emblematum selectissimorum* [...], Utrecht, 1611,
Nr. 67.

Hátul:
Részlet Tarnóczy István *Mennybe vezérő kalauz* című művének címlapjáról
(Nagyszombat, 1675)

ISBN 978-963-508-856-0
ISSN 2060-7385

© A kötet szerkesztője és szerzői, 2017
© MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport

Kiadványaink internetes elérhetősége: <https://btk.ppke.hu/tudomanyos-kozelet/kutatasok/mta-ppke-barokk-irodalom-es-lelkiseg-kutatocsoport/kiadvanyaink>

Felelős kiadó: Nagy László
Tördelte: Báthory Orsolya
A sorozat címlapterve: Szentes Éva
Nyomdai munkák: Séd Nyomda Kft.
Ügyvezető igazgató: Katona Szilvia
www.sednyomda.hu

Tartalom

Tabula gratulatoria.....	10
Elöljáró levél.....	11
AJKAY ALINKA	
„Oh Szent János, én héjános...” – A magyarországi Nepomuki Szent János-tisztelet forrásairól	13
BAJÁKI RITA	
John Fisher imakönyve és annak fordítása.....	35
BÁN IZABELLA	
<i>Igaz és köteles szívbéli ájtatosság</i> – A Szűz Mária Szíve Társulat egy imádságos könyvének rövid bemutatása.....	42
BÁNFI SZILVIA	
A fiumei Szent Vid-templom Csodakeresztjét ábrázoló újabb rézmetszetváltozat	46
BARNA GÁBOR	
Egy 18. századi dallam és egy 19. századi adventi énekszöveg egymásra találása.....	51
BÁRTH DÁNIEL	
Gyógyító imaformulák a 18. századi sükösdí anyakönyvekben	58
BARTÓK ISTVÁN	
A Szelestei-glosszák kritikatörténeti vonatkozásai	66
BARTÓK ZSÓFIA ÁGNES	
Temesvári Pelbárt exemplumai Johannes Pauli német nyelvű gyűjteményében	72
BÁTHORY ORSOLYA	
Batthány József esztergomi érsek bíborosi kinevezése alkalmából tartott ünnepek.....	76
BEKE MARGIT	
A Szent István és Szent Adalbert esztergomi székeskáptalan dísz- jelvényének átadási ünnepélye Batthyány József esztergomi érsek által.....	81
BIBOR MÁTÉ JÁNOS	
Tudós a javából: Rómer Flóris kéziratái az Egyetemi Könyvtárban	87
BÍRÓ CSILLA	
Szűz Mária alakja Andreas Pannonius <i>Énekek éneke</i> -kommentárjában	94
BITSKEY ISTVÁN	
Egy <i>Kalauz</i> -példány Tápiószelén	103

BODA MIKLÓS	
„Mecsekszabolcsról indult“ – A Pontificia Universitas Gregoriana bibliográfa, Arató Pál S. J. (1914–1993) az egyháztörténeti tudományosság szolgálatában	107
BOGÁR JUDIT – GUITMAN BARNABÁS	
„Pius rex” – I. Ferdinánd király lelkisége.....	115
CZIBULA KATALIN	
„Tsak emberi szeretettel lehet az embereket meg nyerni és a’ virtusra vezérelni.” – Katona József és a templomos lovagok	122
CSÖRSZ RUMEN ISTVÁN	
„Rákóczi Ferenc bús éneké”-nek dallamához.....	132
DÉRI ESZTER	
Példák a 18. századi halotti beszédek címermagyarázataiból.....	138
DÓBÉK ÁGNES	
Levelek Rómából – Adalékok Barkóczy Ferenc és a Collegium Germanicum Hungaricum kapcsolatának történetéhez	144
FARMATI ANNA	
Kájoni, az éneklő ferences.....	148
FORGÓ ANDRÁS	
Bibliaégetés Egerben? – Néhány gondolat Komáromi Csipkés György <i>Bibliájának</i> sorsáról	152
GÁBOR CSILLA	
Keresztény tökéletesség és lelki képességek – Lelkiségi traktátus(részlet) az elmélkedésről Illyés András fordításában	160
GYULAI ÉVA	
Mikoviny Sámuel rézmetszete a diósgyőri várról Aszalay Ferenc rajza alapján (1730 k.).....	165
HAADER LEA	
Csáky Éva Franciska és Szent Paszkál életrajza	172
HARGITTAY EMIL – RÉGER ÁDÁM	
O gloriosa, o speciosa... – „Pázmány Péter után?”	178
H. HUBERT GABRIELLA	
Tudományos könyvtár közművelődési szereppel?	187
H. KAKUCSKA MÁRIA	
Lelkiség és (detektív)regények: Orczy Emma bárónő	193
HORVÁTH CSABA PÉTER	
Jegyzet Telegdi Miklós katekizmusáról	199
HORVÁTH IVÁN	
A <i>Döbrentei-kódex</i> rejtvénye	203

HORVÁTH KORNÉLIA	
Petri és a szonett, avagy a műfajforma „szakralitásának” megszüntette megőrzése	208
HORVÁTH SÁNDOR	
Haláltánc lakodalomban	213
HORVÁTH ZSUZSA	
Referencialitás a <i>Hangyaboly</i> zárdaiskolájának téridejében	229
IMRE MIHÁLY	
A magyar gályarabok rendhagyó emlékezete Gregorio Leti 1686-os történeti munkájában	236
J. ÚJVÁRY ZSUZSANNA	
„Az Isten mindenben megáld, valamihez fogtam.” A brassói magyar evangélikus templom építése – a templómépítő Goedri János.....	254
KICZENKO JUDIT	
Gyász és Vigasz. Tompa és Arany	262
KILIÁN ISTVÁN	
A jezsuita iskolák létszámadatai a történeti Magyarországon	272
KISS FARKAS GÁBOR	
Elias Corvinus verse Radéczy püspök hársfájáról	279
KÓNYA FRANCISKA	
Christian Scriver magyarra fordított elmélkedés- gyűjteményének kuriózumai.....	285
KORONDI ÁGNES	
A <i>Kazinczy-kódex</i> Szent Jeromos hatalmát illusztráló exemplumának forrásáról	289
KÖRMENDY KINGA	
Föltámadt Krisztus a lövészárkokban – Tóth Károly visszaemlékezése 1916 húsvétjára.....	294
LAUF JUDIT	
Újfalusi Judit glosszái az <i>Érsekújvári kódex</i> ben?.....	299
MACZÁK IBOLYA	
Jezsuita rendalapító – pálos szemmel – Csúzy Zsigmond beszéde Loyolai Szent Ignácra.....	305
MADAS EDIT	
Az <i>Érsekújvári kódex</i> Szent Flórián-legendájának forrása	310
MARTÍ TIBOR	
„Mindeneknek ideje vagy” – Prédikációk a farsangról – farsang idején a 17–18. században	316
MÁRTON KINGA	
Kemény Zsigmond dialógusai a hitről.....	323

MOLNÁR DÁVID	
Szegedi Lőrinc latin zsoltároskönyve.....	329
MONOK ISTVÁN	
Farsangi versek, vagy tréfás multságok, 1790 – Balogh István kézírata az Országos Széchényi Könyvtárban.....	333
OSZTROLUCZKY SAROLTA	
„Édes fiam”– A <i>Minden megvan</i> mint tékozló fiú-átirat	337
PAP FERENC	
Pronaus és confessio generalis.....	343
PETRŐCZI ÉVA	
Holisztikus vonások Pápai Páriz Ferenc <i>Pax animae</i> és <i>Pax corporis</i> című műveiben.....	347
RADVÁNSZKY ANIKÓ	
A végtelen tér távlatai Weöres Sándor költészetében	357
SIPOS LAJOS	
Beszédmód és műfajmódosulás – Berda József: <i>A földi találkozóóra</i>	365
SZABÓ ANDRÁS	
Egri Lukács levele Paul Eberhez.....	370
SZABÓ FERENC S. J.	
Emlékezés az „Imaasszonyra”	376
SZÁDOCZKI VERA	
Makó Pál Szűz Máriához címzett versei	381
SZÁRAZ ORSOLYA	
Gyalogi János kézíratos prédikációja 1728-ból.....	386
SZENTMARTONI SZABÓ GÉZA	
Egy Budát, Velencét és Firenzét magasztaló epigramma születése és utóélete a barokk korban.....	396
SZETEY SZABOLCS	
Albertini énekeskönyvének fordítója: Dobos János	401
SZIGETI JENŐ	
A vallásfelekezetek proverbiumainkban	405
SZILÁGYI ANDRÁS	
Votívtárgyak, a magánáhítat rekvizitumai az Esterházyak fraknói kincstárában.....	413
SZÖRÉNYI LÁSZLÓ	
Az Amade család keresztes lovag őseiről szóló genealógiai legenda – „Hun király volt, hun meg nem?”	424
TENGELY ADRIENN	
A pécsi Leányalkalmazottak Szent Katalin-kongregációja (1918–1944).....	428
THIMÁR ATTILA	
A poétika határterületén – Berzsenyi és Isten-fogalmai.....	438

TOMPA ZSÓFIA	
„én szépem” – Néhány bibliás, imádságos ige az erdélyi helikoni líra (s azon belül Tompa László költészete) világából	443
TORNAY KRISZTINA	
A jászói premontreiek barokk templomának nőábrázolásai – A „szent női” – a nőiség spirituális megközelítése	451
TÓTH SÁNDOR	
Transzcendens tájmodell – avagy új humanizmus Prohászka Ottokár esszéiben (Irodalmi esszé)	460
TÓTH TAMÁS	
Patachich Gábor érsek 1738-as <i>Kalocsai Rituáléja</i>	468
TÚRI KLAUDIA	
Egy szeráfi prognosztikon	475
TUSOR PÉTER	
Két Pázmány-levélsor szüleiről (Prága, 1616. szeptember 29.)	480
V. ECSEDY JUDIT	
Újabb hamis impresszumú könyvek	487
VERÓK ATTILA	
A világot megújító kegyesség – a hallei modell	491
VIZKELETY ANDRÁS	
Népi vallásosság megnyilvánulásai 1840 körül a Nyugat-Dunántúlon	500
VOIGT VILMOS	
A Religio és Nevelés (1841–1849) és létrehozója: Szaniszló Ferenc	504
P. VÁSÁRHELYI JUDIT	
<i>Ablaß und Gnaden Büchlein</i> ..., Wimpaissing an der Leitha, 1601.	509
KÄFER ISTVÁN	
Rudnay Sándor Nyitrakoroson, az 1790. évi országgyűlés alkalmából tartott szentbeszédének és Palkovics György esztergomi kanonok előszavának (1832) magyar fordítása	517
Személynévmutató	521

KORONDI ÁGNES

*A Kazinczy-kódex Szent Jeromos hatalmát illusztráló exemplumának forrásáról**

A *Kazinczy-kódex* 18–19. levelén¹ egy eddig ismeretlen forrású példa olvasható arról, „mely igen jó az Szent Jeromosnak áhítatossággal szolgálnia és ő képét az szüzeknek cellájukba tartania.”² A történet egy szent életű apácáról szól, aki Jeromos nagy tisztelője, s képmását a cellájában tartja. Az ördög egy szerelmes ifjúval próbálja bűnre csábítani, aki miután nem tud a szűz közelébe férkőzni, egy mágus segítségéhez folyamodik. Ám az „ördögös ember” által megidézett démonok hatalma csődöt mond Jeromos erejével szemben, akinek képe miatt az ártó szellemek nem juthatnak be a lány cellájába. Mi több, egyikük végül csak az álmukból felriasztott apácák imájának köszönhetően távozik el a kolostorból, s Jeromos okozta szenvedése miatt a máguson áll bosszút, akit a fenyítéstől szintén az egyházatya ment meg. Hálából az ördögös is szent életű remetévé lesz, a reményvesztett szerelmes ifjú pedig felakasztja magát.

Az exemplum forrására a Cirill jeruzsálemi püspöknek tulajdonított, Szent Ágostonhoz címzett levél 13. fejezetében találtam rá.³ Ez egyike a három Szent Jeromos haláláról és csodáiról szóló levélnek (a másik kettő állítólagos szerzője Szent Ágoston

* A tanulmány készítésekor a szerző az MTA Posztdoktori Kutatói Program támogatásával az MTA–OSZK Res Libraria Hungariae Kutatócsoport posztdoktori ösztöndíjas kutatója.

¹ OSZK, MNY 11. Kiad.: *Kazinczy-kódex: 1526–1541*, kiad. KOVÁCS Zsuzsa, Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság, 2003 (Régi Magyar Kódexek, 28), 35–38 (az e kiadásban szintén feltüntetett paginaszámozás szerint).

² A szöveget az MTA Nyelvtudományi Intézetének Ómagyar Korpusz című nyelvtörténeti adatbázisában közzétett, mai helyesírás szerint átirrt, normalizált változat szerint idézem: http://omagyarkorpusz.nyttud.hu/documents/kodexek/KazK/3a/KazK_3a.txt. (Megtekintve: 2017. 01. 03.) Ettől csupán annyiban tértek el, hogy a mondathatároknál pontot és nagybetűt használtak.

³ *Epistola Cyrilli episcopi Jerosolymitani de miraculis Hieronymi ad Sanctum Augustinum episc. Hipponensem = Patrologiae cursus completus: Series Latina*, red. Jacques Paul MIGNE, Paris, 1845, tom. 22, 289–326; a 13. fejezet: 309–311. (A *Patrologia Latina* továbbiakban: PL.).

és Cremonai Eusebius),⁴ amelyek a 14. század elején bukkantak fel, és amelyek fontos szerepet játszottak a Jeromos tiszteletének népszerűsítésére irányuló törekvésekben. Jeromost 1295-ben a négy latin egyházdoktor egyikévé avatták. Kultuszának felívelése összefüggött ereklyéinek megtalálásával és translatiójával. A szent kiválóságát és csodatevő erejét bizonygató hamis levelek nagy valószínűséggel az ereklyék új őrzőhelyének, a római Santa Maria Maggiore bazilikának a környezetében készültek.⁵ E szövegek együtt terjedtek előbb Itáliában, majd Itálián kívül is Jeromos újraformált kultuszával, amelyet különböző remetecsoportok hívei mellett jeles értelmiségiek és humanisták is terjesztettek.⁶ (Az utóbbiak között volt Giovanni d’Andrea kánonjogász, aki a Jeromos-ikonográfia kialakításában is jelentős szerepet játszott, vagy az élete utolsó éveit Magyarországon töltő idősebb Pier Paolo Vergerio.)⁷

A három levél népszerűségét nemcsak a számos latin kézirat és nyomtatott kiadás mutatja, hanem az is, hogy anyanyelvű (toszán, szicíliai, német, holland, francia, spanyol, katalán, dán, angol) fordításaik is korán elkészültek.⁸ E szövegek már a 14. század második felében megjelentek Kelet-Közép-Európában is. Jan ze Sředy/Johann von Neumarkt püspök, IV. Károly cseh király, majd német-római császár kancellárjának közreműködésével eljutottak Csehországba. Ő személyesen másolta le őket urának, majd 1371 és 1375 között a császár sógornője számára német nyelvre fordította.⁹ Ismeretlen fordító cseh nyelvre is átültette ezeket.¹⁰ Az apokrif levelek a 15. századra Magyarországra is megérkeztek. A lehnici karthauziak könyvei közül ismerünk egy teológiai műveket tartalmazó kódexet, amelyben szerepelnek,¹¹ s egyes

⁴ *Epistola Eusebii de morte Hieronymi* = PL 22, 239–282; *Epistola Augustini Hipponensis episcopi ad Cyrillum Jerosolymitanum episcopum, de magnificentiis beati Hieronymi* = PL 22, 281–289.

⁵ Eugene F. RICE, *Saint Jerome in the Renaissance*, Baltimore, Johns Hopkins University Press, 1988, 49–63.

⁶ *Uo.*, 64–115.

⁷ John M. MCMANAMON, *Pier Paolo Vergerio (The Elder) and the Beginnings of the Humanist Cult of Jerome*, *The Catholic Historical Review*, 71 (1985), no. 3, 353–371.

⁸ RICE, *i. m.*, 49.

⁹ Julia VERKHOLANTSEV, *The Slavic Letters of St. Jerome: The history of the legend and its legacy, or, How the translator of the Vulgate became an apostle of the Slavs*, DeKalb, Northern Illinois University Press, 2014, 109. A német fordítás és a latin forrás párhuzamos kiadása: *Schriften Johannis von Neumarkt, Zweiter Teil: Hieronymus: Die Unechten Briefe des Eusebius, Augustin, Cyrill zum Lobe des Heiligen*, Hrsg. Joseph KLAPPER, Berlin, Weidmannsche Buchhandlung, 1932. <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=21&bookid=870&page=422> (Megtekintve: 2017. 01. 04.)

¹⁰ Kiadása: *O sv. Jeronymovi knihy troje: Podle rukopisu Musea Království Českého v Praze*, vydal Adolf PATERA, Praha, 1903.

¹¹ ELTE Egyetemi Könyvtár, Cod. Lat. 108.

nyomtatott kiadásait itt is használhatták. A Pszeudo-Ágoston levél helyenként nehezen érthető magyar fordítása olvasható az *Érsekújvári Kódex*ben,¹² s részben az *Érdy-kódex* Jeromos-legendája¹³ is erre a latin szövegre megy vissza.¹⁴

A Cirill-levél részletének *Kazinczy-kódex*beli átültetése több egyszerű fordításnál, a fejezetet önállóan is használható példává dolgozták át, amint azt a latin fejezet és a magyar szöveg lezárásának eltérése mutatja:

Ecce quot malorum causam turpissimum luxuriae vitium esse liquet. Nil tam ruinae animae pariter et corporis promptum, quantum istud nequissimum arbitror scelus. Ex ipso namque homicidia, ebrietates, et contentiones, et pene universa oriuntur mala: ut veteris et novi Testamenti infinitis patet exemplis: nec non et continuis manifestisque experientiis declaratur. Ad hoc autem ut maior iuvenibus detur astutia se tuendi (nam status ullus periculosior non est insipientis iuventutis statu) aliud censui exemplum mei nepotis Ruffi, aetate forte annorum decem et octo, quam dolore nimio, subrogare.

Ez példából azért elérhetőek, mely igen jó ez dicsőséges Szent Jeromosnak szolgálatok, és képét cellátokba tartanotok. Aki írta, egy Ave Mariát kér.

Míg a latin zárlat általánosabb közönséghez szól, s legfőbb, legveszedelmesebb bűnként a testet-lelket romlásba döntő, egyéb bűnök forrásául szolgáló bujaságot ostorozza, majd megteremti az átmenetet a következő fejezethez, amely Cirill unokaöccsének szomorú esetét meséli el, addig a magyar példázat összegzése kifejezetten a kódex célközönségét képező apácákhoz szól, s Jeromos hathatós segítségét ígéri tisztelőinek. Az apácák számára készített magyar szöveg kihagyja például a szerencsétlen véget ért fiatalember sorsa kapcsán ifjaknak megfogalmazott tanulságot („Huc quaeso iuvenes omnes currant, et insani iuvenis exemplo discant, ne quod illi

¹² MTAK Kézirattára, K 45. Kiad.: *Érsekújvári kódex: 1529–1531*, kiad. HAADER Lea, bev. MADAS Edit, H. L., Bp., A MTA Nyelvtudományi Intézete – MTAK – Tinta, 2012 (Régi Magyar Kódexek, 32), 332–343.

¹³ OSZK, MNY 9. Kiad.: *Érdy kódex*, kiad. VOLF György, Bp., MTA, 1876, II (Nyelvemléktár, 5), 353–366.

¹⁴ HORVÁTH Cyrill, *Középkori legendáink és a Legenda Aurea*, Bp., 1911, 41.

contigit, sibi postmodum doleant contigisse.”); szintén kimarad belőle az apokrif levél címzettjéhez, Ágostonhoz intézett, Jeromos ördög fölötti hatalmát hangsúlyozó kiszólás is, ami az önállósított példázatban funkciótlan lenne:

Ad cellulam itaque accedens daemon, transire ultra cellulae Hieronymi imaginis in cella pictae **timore nimio** nequit limen. Mira res, Augustine (ut multiplicibus patet exemplis) tantus gloriosi Hieronymi timor diaboli inest, ut etiam suae picturae non audeat apparere. Nam si cui obsessio corpori pretiosa demonstratur imago, ab eodem continuo diabolus effugatur. Igitur commissum explendi opus nequam spiritus desperans, ad mittemtem revertitur: **sibique negari ad monialem introitum** pandit, ob gloriosi Hieronymi imaginem in cella pictam, quem deridens magus dimisit. Moxque convocatum alium daemonem, quam potest mittit citius ad **huiusmodi opera finienda**: fitque secundo id quod primo.

Az ördög kedig ez apácának cellájának küszöbét által nem meheté az cellába való Szent Jeromosnak képétől **megijedvén**, és ismét az őtet bocsátóhoz tére megjelentvén neki **az ő elfutásának okát**, kit az ördögös megcsúfolván mást híva, kit is **az szűznek cellájára** küldé, kinek is úgy történék dolga, mint az elsőnek.¹⁵

A közvetlenül ezután következő sorokban már kicsit többről van szó, mint a latin szöveg új műfajhoz és apácaközönséghez való alkalmazásáról. A fordítót/átdolgozót talán magával ragadja a mesemondás lendülete, és a latinban szereplő két démon mellé beiktat egy harmadikat is, aki az előzőeknél ravaszabb, mégis Jeromos ereje odaláncolja a cella elé:

At secundus per horam forte manens, coactus excelsas coepit voces emittere: *Si me, Hieronyme, hinc sinis recedere, huc ulterius non revertar.*

Harmadikat is elküldé, az többinél okosabbat és ravaszabbat, ki mikoron az szűznek cellájához közelgett volna, íme kezde nagyot kiáltania és mondania: „Ha énnékem, Jeromos, innétén el hagysz mennem, én továbbá soha ide nem jövök.”

¹⁵ Az aláhúzások a másik változatból kimaradó részeket, míg a félkövérrel szedett szavak a megfogalmazás kisebb-nagyobb különbségeit jelzik.

A latin és a magyar szöveg összevetésén végig jól észrevehető, hogy a fordító-átdolgozó tömörít, helyenként a bonyolultabb latin megfogalmazásokat egyszerűsíti. Például az alábbi részből kimarad a hajó-metaphora, illetve az új információt nem tartalmazó, csupán érzelmi színezést nyújtó könyörgés:

Inter haec autem **verbera tam horrenda**, magus cum se pene perniciiei propinquum cerneret, suas videns artes nullum sibi auxilium adhibere, **ad totius refugii portum**, Hieronymum **gloriosum iam naufragus se dirigens**, ***Gloriose***, inquit, *Hieronyme, huic ad tuam clementiam subveni misero accurrenti, solita misericordiae dona praegrandia non denegans*. *Promitto namque si tuis hac hora adiutus auxiliis **perniciiei tam horribili non succumbam**, quod deinceps cunctis excutus **fallaciis**, a tuis obsequiis non recedam.*

Az ördöngös azért illetén **veszedelembé** lévén látá, hogy az ő ördögi mesteriségével magát meg nem segítheti, **kezdé segítségül Szent Jeromost hívnia** mondván: „**Szent Jeromos**, felfogadom én teneked, hogy ha **ördögtől én meg nem ölettetendem**, te engemet megsegítvén, **minden ördögi mesteriségnek** ellene mondok, és az te szolgálatodtól soha el nem szakadok.”

Biztosan nem tudhatjuk, ki fordította magyarra ezt a kis szöveget, s hogy esetleg nem egy az eredeti kontextusból már eleve kiragadott latin szöveg volt-e a forrása. Az átdolgozás mikéntje, szerves beillesztése a kódex jól felépített szerkezetébe, valamint az apácaközösséghez való alkalmazása azonban arra mutat, hogy fordítója-átdolgozója a kódexet gondosan összeállító F. fráter lehetett, aki valószínűleg azonos Lippai Ferenc ferences provinciálissal.¹⁶

¹⁶ F. fráter tudatos szerkesztői módszereiről l.: TARNAI Andor, „*A magyar nyelvet írni kezdik*”: *Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon*, Bp., Akadémiai, 1984 (Irodalomtudomány és Kritika), 280–281; valamint Kovács Zsuzsa a kódexhez írt bevezető tanulmányát: *Kazinczy-kódex, i. m.*, 37–65. F. fráter személyéről l. Kovács bevezetését: *Tibanyi Kódex: 1530–1532*, kiad. KOVÁCS Zsuzsa, Bp., Magyar Nyelvtudományi Társaság, 2007 (Régi Magyar Kódexek, 31), 20–29.